

Valtakunnallinen teema	Erityistavoite: Polkuja töihin (ET 4.1.1) Uutta osaamista työelämään (ET 4.1.6) Työmarkkinoiden kohtaanto RU: Matchning på arbetsmarknaden EN: Matching of labour supply and demand in the labour market
Välittävän toimielimen yhteyshenkilö(t)	Keski-Suomen ELY-keskus
Koordinaatiohankkeen yhteyshenkilö(t)	Tuimala Satu , rahoitusasiantuntija, satu.tuimala@ely-keskus.fi, Tiitola Suvi , rahoitusasiantuntija, suvi.tiitola@ely-keskus.fi
Ministeriön/ministeriöiden vastuhenkilö(t)	Työ- ja elinkeinoministeriö: Erja Nikula, erja.nikula@tem.fi, puh. +358 29 504 7058 Laura Perheentupa, laura.perheentupa@tem.fi, puh. +358 29 506 4940
Toteutusaika	2022 - 2027
Rahoituskehysarvio (EU+valtio)	14 milj. euroa

1) Yhteys EU:n strategioihin, Suomen saamiin maakohtaisiin suosituksiin sekä kansallisiin strategioihin, ml. RRF

Toiminnan viitekehyksen muodostavat Euroopan komission toukokuussa 2020 antamat maakohtaiset suositukset sekä PMI Marinin hallitusohjelman keskeiset teemaa koskevat linjaukset. Tämän lisäksi on tärkeää huomioida keskeiset kansalliset strategiat, kuten työ- ja elinkeinoministeriön uusi TE-palvelustrategia ja työllisyyspalveluiden siirto kuntien vastuulle.

Koronapandemialla on vakavia seurauksia työmarkkinoiden toimintaan. Työttömyys lisääntyy merkittävästi ja eräät toimialat ovat erittäin haavoittuvassa asemassa. Samaan aikaan on aloja, joilla on tarve rekrytoida uusia työntekijöitä ja haaste löytää heitä. Komissio korostaa suosituksissaan sekä lyhyen että keskipitkän aikavälin toimenpiteitä.

Työmarkkinoiden toiminnan ja työttömille suunnattujen palvelujen osalta Suomen kestävän kasvun ohjelmassa korostuvat aktiivinen työvoimapolitiikka, pohjoismaisen työvoimapolitiikan toimeenpano sekä mallin toimeenpano tukevien digitaalisten palvelujen kehittäminen. Tavoitteena on myös vahvistaa työllisyyspalveluiden aktiivista yritysysteistyötä ja lisätä yritysten kontaktointia. Hallitus linjasi puoliväliriihessä valtakunnallisesta TE-toimistoissa käynnistettävästä työnvälityksen tehostamishankkeesta, jonka tavoitteena on tuoda piilotyöpaikat näkyväksi ja parantaa työmarkkinoiden kohtaantoa.

Työmarkkinoiden kohtaannon valtakunnallisessa teemassa sekä EU-tason että kansallisia strategisia tavoitteita tuetaan kehittämällä toimintamallia valtakunnallisen kohtaannon edistämiseksi sekä kansallista ja kansainvälistä liikkuvuutta edistävien toimenpiteiden avulla. Myös toimialakohtainen kehitystyö osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi ja kohtaannon edistämiseksi on keskeisessä asemassa. Strategioissa tunnistettuja kehittämistarpeita tukee myös eri toimijoiden monialaisen työn osaamisen vahvistaminen.

2) Lisäarvo kansalliseen toimintaan ja yhteistyö alueellisen rakennerahastotoiminnan kanssa

Keskeinen tavoite valtakunnallisessa koordinaatiossa on vaikuttavuuden ja tehokkuuden lisääminen ja päällekkäisyyksien välttäminen ottaen huomioon sekä alueellinen ESR-toiminta että aikaisempien ohjelmakausien kokemukset. Tarkoituksena on mm. yhteinen tuote- ja palvelukehitys, hyvien ja huonojen käytäntöjen tunnistaminen, viestinnän parantuminen sekä hankkeiden hyvien tulosten ja toimintamallien juurruttaminen. Suhteessa alueelliseen rakennerahastotoimintaan valtakunnallisesti ohjataan ja koordinoitetaan uudenlaisten palvelumallien kokeilua, jotka hyviksi toimintamalleiksioittautuessaan voidaan ottaa käyttöön kansallisesti.

Valtakunnallisen kehittämistoiminnan lisäarvo

- TEM:n valtakunnallisen työmarkkinoiden kohtaantoa ja työllisyyttä parantavien toiminnan kautta voidaan
- tarttua koordinoitusti ja hallitusti strategisesti tärkeisiin, ilmiölähtöisiin ja toimialakohteisiin haasteisiin.
- Lisätään toimijoiden välistä laaja-alaista yhteistyötä, kehittämistä ja verkostotumista eri tasoilla.
- Mahdollistetaan koko maata käsittävän, esimerkiksi palvelujärjestelmään ja lainsäädännön uudistamiseen kytkeytyvän kehittämistyön sekä toiminnan laajamittaisen sopeuttamisen äkillisissä talouden suhdanteiden tai
- toimintaympäristön muutostilanteissa.
- Vahvistetaan organisaatioiden asiantuntijoiden monialaisen työn osaamista, millä tavoitellaan yhteistyön tehostumista, oikea-aikaisuutta ja tuloksellisuutta tukea tarvitsevien työttömien työllistymisen edistämiseksi
- Poistetaan toiminnallista päällekkäisyyttä ja edistetään tulosten leviämistä.

Suhde alueelliseen ja kansalliseen toimintaan

- ESR:n valtakunnallinen toiminta täydentää ja laajentaa kansallisin työllisyysmäärärahoihin rahoitettavia palveluita toimimalla kehitysinstrumenttina mm. kokeilujen ja pilottien avulla.
- Valtakunnallisen mallin rakentaminen kohtaantoon eri alueiden ja toimijoiden välille mahdollistaa alueiden
- oman sisäisen toiminnan järjestämisen ja kehittämisen alueellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla.
- Ylialueellisten hankkeiden hyötyvaikutuksia ovat keskinäinen oppiminen sekä mittakaavaedut, kun toimenpiteitä toteutetaan laajasti.

3) Toiminnan kohderyhmät

Hanke kuuluu *Polkuja töihin* –erityistavoitteeseen, jossa tavoitellaan mm. työhakijoiden, työttömien, työssä olevien sekä työvoiman ulkopuolella olevien kohderyhmien työllistymistä. Valtakunnallinen toiminta tukee myös *Uutta osaamista työelämään* -erityistavoitteen mukaista toimintaa, jossa kohderyhmänä ovat yritysten ja muiden organisaatioiden henkilöstö ja erilaisissa muutostilanteissa olevat työnantajat ja työntekijät. Valtakunnallisen hankkeen kohderyhmät tarkentuvat toiminnan sisällön tarkentuessa ja kohdentuessa mahdollisesti eri painopisteisiin. Myös ulkoisen toimintaympäristön muutokset vaikuttavat kohderyhmien painottamiseen osana valtakunnallista toimintaa.

4) Toiminnan konkreettinen sisältö ja mahdolliset alateemat; mitä toiminnalla tavoitellaan ja millaisia muutoksia nykytilanteeseen odotetaan; onko toimintaan aiemmin kohdennettu EU-rahoitusta

Tavoitteena on osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen tehokkaiden työvoima- ja yrityspalveluiden avulla, sekä työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaantoa parantavien mallien ja palvelujen kehittäminen. Tarkoituksena on toiminta- ja palvelumallien kokeilu ja kehittäminen irtisanovan ja rekrytoivan yrityksen kohtaamisen helpottamiseksi hyödyntämällä mm. monikanavaisia palveluja ja monialaista osaamista sekä laajoja kumppanuuksia.

Työllisyyspalveluiden yritysysteistyö on erittäin tärkeässä roolissa työllisyyden edistämässä, yritysten kohtaanto- ja rekrytointiongelmien ratkaisemisessa sekä potentiaalisten kasvavien ja kansainvälistyvien yritysten tunnistamisessa. Tavoitteena on vahvistaa TE-palveluiden aktiivista yritysysteistyötä ja lisätä yritysten kontaktointia työmarkkinoiden tarpeiden selvittämiseksi ja tilannekuvan luomiseksi.

Konkreettisesti kehittämistoiminnassa keskitytään mm. valtakunnallisten työllisyyspalveluiden kehittämiseen, palvelujen vaikuttavuuden nostamiseen uuden TE-palvelustrategian mukaisesti, viestinnän kehittämiseen sekä yhteistyön hyödyntämiseen. Lisäksi käynnistetään valtakunnallinen yritysharavoitintehanke yrityskontaktointin lisäämiseksi. Työllisyyspalvelut kytketään tiiviisti kehittämistoimintaan mukaan, jolloin myös kehittämistoiminnan tulokset hyödyntävät nimenomaan aluetasolla ja paikallisella tasolla tehtävää työtä.

Tavoitteena on koordinoitun valtakunnallisen toiminnan avulla vastata työvoiman kohtaanto-ongelmiin, työnantajien rekrytointihaasteisiin sekä työntekijöille asetettaviin koulutus- ja osaamisvaatimuksiin yhteistyössä työnantajien kanssa. Toimialakohtaisessa kehittämistyössä otetaan huomioon rekrytointivaikeuksista kärsivät alat, joiden tunnettuutta ja vetovoimaa lisätään sekä samalla kasvatetaan työnantajien tietoisuutta rekrytointimahdollisuuksista ja työntekijöiden tietoisuutta avoimista työpaikoista valtakunnallisesti sekä kansainvälisesti digitaalisten palvelujen avulla.

Valtakunnallisen toiminnan tavoitteet

- Työmarkkinoiden tarpeiden ja tilannekuvan selvittäminen
- Parannetaan työmarkkinoiden kohtaantoa ja edistetään liikkuvuutta eri palveluja kehittämällä, hyödyntämällä ja yhdistelemällä.
- Tuetaan eri toimijoiden ja toimialojen välistä yhteistyötä pilotoimalla uusia toimintamalleja kohtaannon lisäämiseksi.
- Parannetaan kohtaantoa positiivisissa ja negatiivisissa rakennemuutostilanteissa lisäämällä viranomaisten ja verkostokumppaneiden yhteistyötä sekä kehittämällä toimintatapoja ja –prosesseja ja osaamista.
- Kehitetään valtakunnallinen toimintamalli työvoimaa rekrytoivien ja irtisanovien yritysten tarpeiden yhdistämiseksi, jota pilotoidaan eri toimijoiden kanssa ja tuetaan digitaalisten palvelujen avulla.
- Toteutetaan muutostilanteiden kehittämiskokeiluja, esim. muutosturvan ja yrityspalvelujen yhteyden tiivistämistä
- Edistetään kansainvälisten osaajien rekrytointia Suomeen ja integroidaan jo maassa olevia työnhakijoita työmarkkinoille
- yhteistyössä Talent Boost –toimenpiteiden kanssa.
- Vahvistetaan organisaatioiden asiantuntijoiden monialaisen työn osaamista

Valtakunnallinen toiminta on käytännössä mm. hyvien alueellisten mallien edelleen kehittämistä, mallintamista ja levittämistä kansalliseen politiikkaan sekä viestinnän vahvistamista. Toiminnan aikana toteutetaan pilottihankkeita erityisesti toimialoilla, jotka vaativat koronaepidemian tai muun muutostilanteen vuoksi eniten kehittämistoimenpiteitä. Valtakunnallinen toiminta organisoidaan valtakunnallisen koordinaatiohankkeeksi, jonka puitteissa käytännön kehittämistoimintaa toteutetaan joustavasti ostopalvelujen ja pilottien avulla. Valtakunnallisen toiminnan joustavan suuntaamisen vuoksi selvitetään tarve organisoitua alahankkeittain tai painopisteittäin esim. toimialakohtaisen kehittämistoiminnan tukemiseksi. Valtakunnallista toimintaa tukee kansallisista toimijoista muodostuva verkosto (mm. julkiset työvoimapalvelut). Vastaavaa aiempaa ESR- tai muuta EU-rahoitteista hanketta ei ole toteutettu aiemmin, mutta erilaisissa hankkeissa on ollut kehittämisaihoita, joiden perusteella valtakunnallinen teemaesitys on koottu.

5) Yhteistyö, kumppanuudet, yhteiskehittäminen; mitä toimijoita mukana suunnittelussa ja toteutuksessa, missä rooleissa; millä tavoin osallistettu kohderyhmää

Hankkeen tavoitteista on vuoropuheltu eri toimijoiden kanssa prosessin aikana. Keskusteluissa on ollut mukana edustajia mm. ELY-keskuksista ja TE-toimistoista sekä nykyisten valtakunnallisten ESR-hankkeiden ohjausryhmien edustajia. Myös kansallisia hankkeita, mm. PORE-hanke on kuultu toiminnan suunnitteluvaiheessa. Samoin työ- ja elinkeinopolitiikan yhteensovitus- ja toimialakohtainen kehitystyö mm. sote-hyönte-toimialan osalta on ollut osa yhteiskehittämistä.

6) Tulosten mittaaminen ja käytettävät indikaattorit

Tavoiteltu kehittämistoiminnan avulla saatu muutos voi näkyä konkreettisesti esim. yhdenmukaisena järjestelmänä, mallina tai toimintatapana vapautuvan työvoiman ja rekrytoivien yritysten kohtaamisen helpottamiseksi. Samalla parannetaan työntekijöiden ja yritysten sopeutumiskykyä erilaisiin muutostilanteisiin. Tuloksena on siten myös parantunut tuottavuus ja tuloksellisuus yrityksissä ja muissa työorganisaatioissa. Toiminta hyödyntää ja toiminnassa hyödynnetään työvoima- ja yrityspalveluja tarjoavia ja kehittäviä tahoja sekä kumppanuusverkostoa kokonaisuudessaan. Toiminnan pääasiallisena lopputuloksena hankkeisiin osallistuvat työnhakijat, työttömät ja työvoiman ulkopuolella olevat ovat pääsääntöisesti työllistyneet tai siirtyneet koulutukseen kulloinkin työllisyystilanne huomioiden. Työnantajien rekrytointivalmiudet koskien kohderyhmiä ovat lisääntyneet ja työmarkkinat ovat monimuotoistuneet. Eri toimijoiden tarjoamia työvoima-, yritys- ja monialaisia ja -ammattillisia ohjaus- ja neuvontapalveluja sekä yhteistyöverkostoja on kehitetty toimivammaksi, saumattomammaksi, vaikuttavammaksi ja saavutettavammaksi kokonaisuudeksi eri puolilla Suomea paikalliset erityispiirteet huomioiden.

7) Toiminnan jatkuminen teemaan kuuluvien hankkeiden päättymisen jälkeen

Työllisyysasteen nostamista ja työmarkkinoiden toimintaa edistetään hanketoiminnan päättymisen jälkeen osana kansallista toimintaa. Hankkeen aikana kehitetyt toimintamallit siirtyvät osaksi organisaatioiden normaalia toimintaa.

8) Viestintäsuunnitelma

Hanketta toteutetaan tiiviissä yhteistyössä alueellisten toimijoiden ja kansallisen verkoston kanssa. Valtakunnallinen toiminta kytkeytyy kiinteästi osaksi kansallista hallitusohjelman ja julkisen työvoimapalvelun palvelustrategian mukaista kehittämistoimintaa tuoden toimintaan lisäarvoa ja vaikuttavuutta. Viestintä ja vuoropuhelu alueen toimijoiden ja muiden yhteistyötahojen kanssa on tiivistä ja jatkuvaa.